

at kunne bestille tilstrækkeligt eller have tilstrækkelig Opmærksomhed henvendt paa Skolegerningen, naar de have været paa Fabrikarbejde i Forvejen. Han udtaler, at Fabrikarbejdet er sløvende, og fremhæver især Cigarfabrikationen og Glasarbejdet i den paagældende By som uudholdeligt Arbejde for adskillige af Børnene. Endelig siger han, at Fabrikarbejde for Pigebørn i Alderen fra 10—14 Aar absolut skulde forbydes, da det er aldeles demoraliserende for dem. — Naar jeg ved Siden heraf skulde fremhæve en anden Udtalelse, vil jeg henlede Opmærksomheden paa den Beretning, som Universitetets hygiejniske Laboratorium i December 1900 har tilstillet Kultusministeriet efter Anmodning af dette om en Udtalelse angaaende dette Spørgsmaal. Denne Beretning er aftrykt som Bilag til Folketingets Betænkning. Efter en meget interessant Udvikling om Vækstforholdet for Børn her i Landet og i den saakaldte Hvileperiode under Væksten udtaler Laboratoriet følgende, som jeg anmoder den ærede Formand om at maatte oplæse, da det ikke er meget langt: „Naar derfor Minimumsaldern for Barnets Arbejde i Fabrikkerne i den gamle Lov er fastsat til 10 Aar, saa vil det let ses, at dette er en alt for ringe Begrænsning. Netop i den Alder, fra 10—14 Aar, hvor det navnlig gælder at skaane Barnet, der tillader Loven, at dette foruden Skolearbejdet yderligere belæsses med 6 Timers legemligt Arbejde og Tvang i en eller anden Fabrikvirksomhed.

En Minimumsaldern af 14 Aar, saaledes som det forlanges i det foreliggende Lovforslag, er derfor ingenlunde en urimelig høj Fordring, men er netop i nøje Overensstemmelse med de sanitære Krav om den størst mulige Skaansel af Organismen i de første Aar af Vækstperioden og er saa meget mere naturlig, som der indtil den Alder stilles særlige Fordringer til Barnet fra Skolens Side.

Denne Minimumsgrænse er ogsaa ganske i Overensstemmelse med, hvad der er fastsat andetsteds, hvor Lovgivningsmagten har ladet sig lede af sanitære Hensyn, saaledes med 13 Aars Alderen i Frankrig, hvad der vil fremgaa af Bilag 3, hvor Vækstforholdene for dette Land ere fremstillede. Vækstudviklingen følger i Frankrig, som naturligt er, et noget andet Forløb end herhjemme, men saavel Hvileperioden som anden Vækstperiode ere vel udtalte.“ Jeg skal indskrænke mig til Oplæsning af dette og i øvrigt henvise ærede Medlemmer til den interessante Udvikling i det

hygiejniske Laboratoriums Betænkning. Det var Regeringens Mening ved Udarbejdelsen af Lovforslaget, at man skulde søge at holde disse Spørgsmaal om Fabrikarbejde og Skolegerning ude fra hinanden saavel af pædagogiske som af hygiejniske Hensyn. Denne Opfattelse har jeg vedblivende, og jeg har ikke paa noget Punkt kunnet lade mig rokke i den ved, hvad der tra forskellig Side er fremført i modsat Retning. Men jeg erkender, at en anden Betragtning kan gøre sig gældende, nemlig at man ikke bør gøre Springet paa en Gang. Kunne vi ikke komme længere end til de 12 Aar, som nu ere Minimum omkring i Europa — det er ikke rigtigt, at 12 Aar er Grænsen i Flertallet af Staterne, nej, i det overvejende Antal og i de største Stater er den 13 og 14 — kunne vi ikke i denne Omgang naa længere end til 12 Aar, maa man gaa med dertil, saa meget mere som Folketingets Flertal realiter ikke er saa meget over 12 Aar, og Folketingets Mindretal holder paa de 12 Aar, men saa er Spørgsmaalet, mine Herrer, heller ikke afgjort. Det kommer frem igen og langt snarere end efter ny 28 Aars Forløb, thi jeg anser det for givet, at vi maa op til 14 Aar, og at Kravet derom bestandig vil blive fremført her som andre Steder. Men vi have Lov til at sige, at vi ville ikke paa en Gang gaa fra 10 til 14 Aar, vi ville gøre det i to tempi og tage første Gang de to første Aar. Da Sverige gik til 12 Aar, havde det slet ingen Fabriklovgivning. Sverige er kommen til sidst med sin Lov, og saa er det begyndt med 12 Aar.

Angaaende Spørgsmaalet om Kvindearbejdet var det ærede 5te kongevalgte Medlem (Carstensen) af den Mening, at jeg nok vilde gaa med til, at Bestemmelsen i § 17 angaaende Kvinders Arbejde efter deres Nedkomst kunde gaa ud, da jeg havde udtalt mig i den Retning i det andet Ting. Jeg skal dertil sige, at jeg har ganske vist følt en betydelig Skuffelse ved, at efter at hele Folketinget har opfordret Regeringen til at fremkomme med Forslag om Regulering af Kvinders Arbejde i Værksteder og Fabrikker, og efter at vi ere fremkomne dermed, har det udstrøget alle de paagældende Bestemmelser og ladet denne ene staa, en Bestemmelse, som det ærede Medlem med Rette antydede var af akademisk Natur, da Kontrol med dens Overholdelse ikke kan føres. Med den Tilføjelse, der er sket i det andet Ting, er Spørgsmaalet mulig blevet endnu noget vanskeligere og trænger til noget mere